

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для студентів
спеціальності 8.03040101 «Правознавство»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
цивільного, господарського,
адміністративного права та процесу
Протокол № 3
від 31 жовтня 2014 року

Чернігів ЧНТУ 2014

Право інтелектуальної власності. Методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 8.03040101 «Правознавство» / Укл.: Кочина О.С. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ. – 2014. – 48с.

Укладач: КОЧИНА ОЛЕКСАНДРА СЕРГІЇВНА, асистент кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та процесу

Відповідальний за випуск: ХИМЕНКО ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ,
завідувач кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та процесу,
кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: БЕРДНІК ІННА ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат юридичних наук,
доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового
інституту права і соціальних технологій ЧНТУ

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності».....	5
1.2 Структура навчальної дисципліни	11
1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності».....	13
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	15
2.1 Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності .	15
2.2 Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та охорона права інтелектуальної власності.....	17
2.3 Тема 3. Правове регулювання авторських прав	20
2.4 Тема 4. Суміжні права.....	24
2.5 Тема 5. Винахід, корисна модель та промисловий зразок як об'єкти права інтелектуальної власності	29
2.6 Тема 6. Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності.....	34
2.7 Тема 7. Комерційне найменування та географічне зазначення походження товару як об'єкти права інтелектуальної власності	38
2.8 Тема 8. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності та їх правова охорона.....	42
ДОДАТКИ.....	45
Додаток А - Орієнтовний перелік питань на екзамен	45

ПЕРЕДМОВА

В сучасних умовах інтелектуальна власність стає суттєвим елементом економіки. Зростаюча роль прав на інтелектуальну власність обумовлена, по-перше, активним впровадженням технологічних досягнень, а, по-друге, розвитком в сучасному суспільстві інформаційних технологій. У зв'язку з цим питання правової охорони прав інтелектуальну власність в умовах науково-технічного прогресу стають одними з найактуальніших в сучасному світі. Більшість видів результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації є об'єктами правової охорони у всьому світі.

Робочим навчальним планом на вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» передбачено 120 годин, з яких 16 годин відводяться на семінарські заняття. Даний обсяг годин повинен забезпечити найбільш повне та всебічне засвоєння студентами юридичного факультету основних положень права інтелектуальної власності, вивчення його фундаментальних інститутів та дослідження змісту першоджерел.

Метою курсу «Право інтелектуальної власності» є придбання студентами поглиблених знань у сфері використання та захисту прав на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації в сучасних соціально-економічних умовах.

Після повного опрацювання курсу студент повинен **знати**: предмет права інтелектуальної власності і основні проблеми розвитку науки у відповідній галузі права; основні джерела та методи правового регулювання відносин інтелектуальної власності; підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин у сфері інтелектуальної власності; види об'єктів права інтелектуальної власності; коло суб'єктів права інтелектуальної власності; особливості регулювання відносин між різними суб'єктами права інтелектуальної власності; порядок здійснення правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності та здійснення захисту основних прав суб'єктів права інтелектуальної власності.

Опанувавши основний зміст програми даного навчального курсу, студент повинен **уміти**: тлумачити чинне законодавство; самостійно застосовувати норми з права інтелектуальної власності; орієнтуватись в системі законодавства, використовувати судову практику і надбання науки відповідної галузі права; складати необхідні документи; виявляти правопорушення; обчислювати строки в праві інтелектуальної власності.

Дане навчально-методичне видання підготовлено з метою надання можливості студентам ґрунтовно та послідовно підготуватися до семінарських занять з дисципліни «Право інтелектуальної власності», користуючись тим списком літератури, який рекомендований до кожної теми семінару. Підготовка до семінарського заняття згідно плану, аналіз питання для самостійного вивчення, написання рефератів по темі, а також вирішення практичних задач надасть можливість викладачу визначити рівень засвоєння матеріалу студентами.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності»

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи права інтелектуальної власності

Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність

Становлення і розвиток законодавства України про інтелектуальну власність. Поняття інтелектуальної власності. Інтелектуальна діяльність та її місце в соціально-економічному розвитку суспільства. Інтелектуальна власність України та її вплив на соціально-економічний розвиток держави. Види інтелектуальної діяльності. Види права інтелектуальної власності. Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному значенні. Поняття права інтелектуальної власності в суб'єктивному значенні. Предмет права інтелектуальної власності. Особливості співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Система права інтелектуальної власності. Загальна характеристика основних інститутів права інтелектуальної власності. Методи правового регулювання права інтелектуальної власності. Державне управління інтелектуальною власністю.

Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та правова охорона права інтелектуальної власності

Загальна характеристика основних об'єктів права інтелектуальної власності. Класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.

Правовий статус суб'єктів права інтелектуальної власності. Первинні суб'єкти права інтелектуальної власності. Похідні суб'єкти права інтелектуальної власності. Фізичні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності. Юридичні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності. Іноземні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності.

Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності. Види підстав виникнення права власності на результат інтелектуальної діяльності. Первинні підстави виникнення права інтелектуальної власності. Похідні підстави виникнення права інтелектуальної власності.

Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності. Наслідки порушення права інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності судом. Способи захисту прав інтелектуальної власності. Спеціальні засоби захисту прав інтелектуальної власності.

Тема 3. Цивільно-правова, адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності

Поняття захисту права інтелектуальної власності. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності. Загальна характеристика основних видів цивільно-правових правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Цивільно-правові санкції за правопорушення у сфері права інтелектуальної власності. Адміністративно-правовий захист права інтелектуальної власності. Загальна характеристика основних видів адміністративно-правових правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Кримінально-правовий захист права інтелектуальної власності. Характеристика злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності. Система державних органів та громадських організацій, які здійснюють протидію правопорушенням та злочинам, їх взаємодія при виявленні фактів порушень прав інтелектуальної власності. Розкриття злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності. Актуальні питання щодо.

Змістовий модуль 2. Авторське право і суміжні права

Тема 4. Правове регулювання авторських прав

Поняття та ознаки об'єктів авторського права. Види об'єктів авторського права. Поняття твору як об'єкту авторського права. Твори, які не є об'єктами авторського права. Літературні та художні твори як об'єкти авторського права. Комп'ютерні програми як об'єкти авторського права. Компіляції даних як об'єкти авторського права.

Поняття суб'єкту авторського права. Види суб'єктів авторського права. Первинні суб'єкти авторського права. Похідні суб'єкти авторського права. Поняття співавторства. Виникнення авторського права. Управління майновими права суб'єктів авторського права.

Особисті немайнові права автора. Забезпечення недоторканності твору. Майнові права інтелектуальної власності на твір. Особливості використання твору. Опублікування твору. Використання твору за згодою автора. Випадки правомірного використання твору без згоди автора. Право автора на плату за використання його твору. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір. Правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір. Право автора на частку від суми продажу оригіналу твору. Передача майнових прав суб'єктів авторського права. Передача права на використання твору. Договори на право використання творів.

Правова охорона та засоби захисту авторських прав. Відповідальність за невиконання авторського договору.

Тема 5. Суміжні права

Поняття та ознаки об'єктів суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Особисті немайнові права виконавців та права на ім'я (назву) виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення. Майнові права виконавців. Майнові права виробників фонограм і виробників відеограм. Майнові права організацій мовлення. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення. Використання фонограм і відеограм, опублікованих з комерційною метою. строк дії суміжних прав. Управління майновими права суб'єктів суміжних прав. Управління майновими правами через повіреного.

Захист суміжних прав. Порушення суміжних прав. Способи цивільно-правового захисту суміжних прав. Способи забезпечення позову у справах про порушення суміжних прав.

Тема 6. Колективне управління авторським правом і суміжними правами

Поняття і становлення колективного управління та його роль у здійсненні авторського права і суміжних прав. Правове регулювання діяльності організацій колективного управління правами в Україні.

Міжнародний досвід колективного управління авторським правом і суміжними правами. Колективне управління правом на публічне виконання музичних творів «малих форм». Колективне управління механічними правами. Колективне управління правами на публічне виконання драматичних творів. Колективне управління правом слідування. Колективне управління правами на репрографічне репродукування творів. Колективне управління правами виконавців і виробників фонограм. Колективне управління правами у зв'язку з кабельною ретрансляцією програм, що передаються в ефір. Колективне управління правами у зв'язку з домашнім перезаписом. Колективне управління майновими правами в актах європейського законодавства.

Змістовий модуль 3. Патентне право

Тема 7. Винахід як об'єкт права інтелектуальної та промислової власності

Поняття винаходу. Винахід як об'єкт права інтелектуальної та промислової власності. Об'єкти винаходу. Умови патентоздатності винаходу.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід. Зміст права інтелектуальної власності на винахі. Майнові права інтелектуальної власності на винахід. Уступка майнових прав. Поняття ліцензійного договору. Зміст ліцензійного договору. Невиключна та виключна ліцензії. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід. Дострокове припинення

чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід. Правові наслідки припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід.

Тема 8. Корисна модель та промисловий зразок як об'єкти права інтелектуальної та промислової власності

Поняття корисної моделі. Корисна модель як об'єкт права інтелектуальної та промислової власності. Об'єкти корисної моделі. Умови патентоздатності корисної моделі.

Поняття промислового зразка. Промисловий зразок як об'єкт права інтелектуальної та промислової власності. Об'єкти промислового зразка. Умови патентоздатності промислового зразка.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок. Зміст права інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок. Майнові права інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок. Уступка майнових прав. Поняття ліцензійного договору. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок. Правові наслідки припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель та промисловий зразок.

Тема 9. Патенти на винахід, корисну модель, промисловий зразок та порядок його одержання

Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Охоронний документ, яким засвідчуються права на винаходи, промислові зразки та корисні моделі. Право на подання заявки на видачу патенту. Процесуально-правова та матеріально-правова сторони права на подання заявки на видачу патенту. Обсяг правової охорони права на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Процедура отримання патенту. Експертиза заявки на отримання патенту. Формальна експертиза. Кваліфікаційна експертиза. Державна реєстрація патенту.

Змістовий модуль 4. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту як об'єкти права інтелектуальної власності

Тема 10. Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності

Поняття торговельної марки. Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності. Види торговельних марок. Словесні торговельні марки. Зображувальні торговельні марки. Об'ємні торговельні марки. Комбіновані торговельні марки. Правове регулювання здійснення правової охорони торговельних марок. Охороноздатність торговельних марок. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку. Реєстрація торговельних марок. Документ, що зсвідчує набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку. Умови та порядок видачі свідоцтва на право власності на торговельну марку. Обсяг правової охорони торговельної марки.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку. Право попереднього користувача на торговельну марку. Зміст права інтелектуальної власності на торговельну марку. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на торговельну марку. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку. Визнання прав інтелектуальної власності на торговельну марку недійсними. Захист права інтелектуальної власності на торговельну марку.

Тема 11. Комерційне найменування як об'єкт права інтелектуальної власності

Поняття комерційного найменування. Комерційне найменування як об'єкт права інтелектуальної власності. Ознаки комерційного найменування. Правова охорона комерційного найменування. Юридична функція комерційного найменування. Економічна функція комерційного найменування. Взаємозв'язок комерційного найменування із торговельною маркою.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Зміст права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування. Захист права інтелектуальної власності на комерційне найменування.

Тема 12. Географічне зазначення походження товарів як об'єкт права інтелектуальної власності

Поняття географічного зазначення. Географічне зазначення як об'єкт права інтелектуальної власності. Види географічних зазначень походження товару. Правове регулювання відносин, пов'язаних із використанням географічного зазначення. Обсяг правової охорони географічного зазначення походження товару. Властивості товару, позначеного географічним зазначенням. Реєстрація географічних зазначень.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Зміст права інтелектуальної власності на торговельну марку. Право на визнання позначення товару (послуги) географічним зазначенням. Право на використання географічного зазначення. Право перешкоджати неправомірному використанню географічного зазначення. Строк чинності права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Захист права інтелектуальної власності на географічне зазначення походження товарів.

Змістовий модуль 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності та їх правова охорона

Тема 13. Компонування інтегральних мікросхем, сорти рослин та породи тварин, наукове відкриття як об'єкти права інтелектуальної власності

Поняття інтегральної мікросхеми. Поняття компонування інтегральної мікросхеми. Правове забезпечення охорони компонування інтегральних мікросхем. Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього. Ознаки, які мають значення для надання компонуванню інтегральних мікросхем правової охорони. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем. Реєстрація прав на компонування інтегральних мікросхем. Документи, які підтверджують реєстрацію компонування інтегральних мікросхем. Обсяг прав на компонування інтегральних мікросхем.

Сорти рослин та породи тварин як об'єкти права інтелектуальної власності. Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин та породу тварин. Поняття сорту рослин. Поняття породи тварин. Охороноздатність сорту рослин та породи тварин. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на сорти рослин та породи тварин. Реєстрація прав на сорти рослин та породи тварин. Документи, які підтверджують реєстрацію прав на сорти рослин та породи тварин. Процедура одержання патенту на сорти рослин та породи тварин.

Поняття наукового відкриття. Склад наукового відкриття. Критерії охороноспроможності наукового відкриття. Право на наукове відкриття.

Суб'єкти права на наукове відкриття. Зміст права на наукове відкриття. Право на наукове відкриття після смерті автора. Право на наукове відкриття, що зроблено в результаті виконання службових обов'язків.

Тема 14. Раціоналізаторська пропозиція та комерційна таємниця як об'єкти права інтелектуальної власності

Поняття раціоналізаторської пропозиції. Об'єкт раціоналізаторської пропозиції. Критерії охороноспроможності раціоналізаторської пропозиції. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Порядок складання, подання та розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Права суб'єктів права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Захист права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Поняття комерційної таємниці. Правовий зміст комерційної таємниці. Комерційна таємниця як об'єкт права інтелектуальної власності. Відомості, що становлять комерційну таємницю. Відомості, що не становлять комерційну таємницю. Відмежування комерційної таємниці від конфіденційної інформації. Особливості комерційної таємниці.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Зміст права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Охорона комерційної таємниці органами державної влади. Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

1.2 Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 - Розподіл обсягу годин дисципліни за темами і формами вивчення.

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин для денної форми навчання			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Сем.	С.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи права інтелектуальної власності					
1.	Загальні положення про інтелектуальну власність	8	2	2	4
2.	Об'єкти, суб'єкти та правова охорона права інтелектуальної власності	8	2	2	4

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6
3.	Цивільно-правова, адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності	6			6
Разом за змістовим модулем 1		22	4	4	14
Змістовий модуль 2. Авторське право і суміжні права					
4.	Правове регулювання авторських прав	10	2	2	6
5.	Суміжні права	10	2	2	6
6.	Колективне управління авторським правом і суміжними правами	6			6
Разом за змістовим модулем 2		26	4	4	18
Змістовий модуль 3. Патентне право					
7.	Винахід як об'єкт права інтелектуальної та промислової власності	8	1	1	6
8.	Корисна модель та промисловий зразок як об'єкти права інтелектуальної та промислової власності	8	1	1	6
9.	Патенти на винахід, корисну модель, промисловий зразок та порядок його одержання	8			8
Разом за змістовим модулем 3		24	2	2	20
Змістовий модуль 4. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту як об'єкти права інтелектуальної власності					
10.	Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності	10	2	2	6
11.	Комерційне найменування як об'єкт права інтелектуальної власності	8	1	1	6
12.	Географічне зазначення походження товарів як об'єкт права інтелектуальної власності	6	1	1	4
Разом за змістовим модулем 4		24	4	4	16
Змістовий модуль 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності та їх правова охорона					
13.	Компонування інтегральних мікросхем, сорти рослин та породи тварин, наукове відкриття як об'єкти права інтелектуальної власності	12	1	1	10
14.	Раціоналізаторська пропозиція та комерційна таємниця як об'єкти права інтелектуальної власності	12	1	1	10
Разом за змістовим модулем 4		24	2	2	20
Усього годин за дисципліну		120	16	16	88

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності»

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, семінарських занять та консультацій, опитувань студентів під час захисту індивідуальних робіт, тестування, опитування студентів з питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Після завершення вивчення змістових модулів наприкінці семестру проводить контрольна робота. Варіанти завдань до контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості.

Пояснення видів робіт та вимоги до їх оцінювання:

✓ Робота на семінарському занятті

Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Вирішення практичних ситуаційних завдань проводиться письмово на кожному занятті. Викладач викликає декілька студентів та пропонує їм для вирішення задачі, які студент повинен вирішити самостійно в письмовому вигляді з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Для цього необхідно всебічно вивчити викладену в задачі ситуацію, дати їй правову оцінку і на підставі відповідних нормативних актів, грамотного тлумачення правових норм, що підлягають застосуванню, сформулювати правильне і обґрунтоване рішення.

Оцінюючи вирішення задачі, викладач керується такими критеріями: повнота та послідовність відповіді, правильність нормативного та наукового обґрунтування.

Письмове опитування на семінарі проводиться на початку кожного заняття (5-10) хвилин. Викликаються 4-6 студентів, які повинні дати відповіді на запитання, запропоновані викладачем на його розсуд. Це можуть бути питання як теми даного семінарського заняття, так і з попередніх тем.

Метою проведення письмового опитування є перевірка студентів до семінарського заняття та вміння змістовно та коротко викласти окремі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями: повнота, правильність та стислість відповіді, логіка і аргументованість викладу думок.

Вирішення тестових завдань проводиться на початку кожного семінарського заняття (5-10) хвилин. Викладачем також викликаються 4-6 студентів, які повинні дати відповіді на тестові запитання пропонуються викладачем.

✓ **Письмова робота за результатами модульного контролю**

Відповідно до програми навчальної дисципліни викладач проводить чотири письмових роботи за результати вивчення кожного змістового модуля. Кожна письмова робота може включати теоретичні питання, тестові та практичне завдання. Питання письмової роботи охоплюють всі теми відповідного змістового модуля. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за результатами однієї письмової роботи становить 10 балів.

✓ **Індивідуальна робота студента**

Індивідуальна робота полягає у написанні реферату та здійсненні реферування літератури. Реферат готується з обов'язковим розглядом дискусійного питання з викладенням власної точки зору на дану проблему. Теми робіт, запропоновані у методичних вказівках для самостійної роботи, студенти обирають самостійно.

Реферування наукової літератури полягає у тому, що викладачем пропонується студентам наукова література (книга, її розділи, декілька книжок, наукові статті тощо) і студенти самостійно їх опрацьовують і представляють короткий звіт у вигляді невеликого реферату (2-3 стор.) про свої враження від прочитаного.

✓ **Підсумкова контрольна робота**

Підсумкова контрольна робота проводиться одна в семестр за результати вивчення всіх змістових модулів.

Вона включає у себе теоретичне питання, тестові завдання і ситуаційну задачу. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, а також питання, які передбачені планом для самостійного вивчення.

Про проведення підсумкової роботи студенти попереджаються не менш як за тиждень. З переліком тем, питання з яких буде винесено на контрольну роботу, студенти теж ознайомлюються завчасно.

Під час вирішення задачі студент повинен не тільки дати відповідь на поставлене запитання, а й розв'язати її з посиланням на статтю (частину статті) нормативно-правового акту.

Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів студентам надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.

2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності

План заняття

1. Історичний аспект становлення охорони інтелектуальної власності.
2. Поняття права інтелектуальної власності.
3. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.
4. Зміст права інтелектуальної власності.
5. Джерела права інтелектуальної власності.

Завдання

1. Місце інтелектуальної та творчої діяльності у сучасному суспільстві. Види інтелектуальної діяльності.
2. Поняття інтелектуальної власності у технічному, економічному та правовому аспектах.
3. Поняття творчої діяльності та її результатів.
4. Норми Конституцій України щодо захисту інтелектуальних прав людини.
5. Основні документи, що складають законодавчу базу України у сфері інтелектуальної власності.
6. Основні міжнародні угоди стосовно права інтелектуальної власності.

Теми рефератів

1. Проблематика правової природи права інтелектуальної власності.
2. Міжнародно-правове регулювання права інтелектуальної власності.

Рекомендована література до теми

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, прийнята 9 вересня 1886 року, ратифікована Законом України від 31 травня 1995 року № 189/95-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу. - <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
2. Всесвітньої конвенції про авторське право від 06 вересня 1952 року, набула чинності для України 17 січня 1994 року [Електронний ресурс] // Режим доступу. - <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
3. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, прийнята 26 жовтня 1961 року, ратифікована Законом України від 20 вересня 2001 року № 2730-III [Електронний ресурс] // Режим доступу. - <http://zakon1.rada.gov.ua/>.

4. Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин від 02 грудня 1961 р., ратифікована Законом України від 02 червня 1995 року № 209/95-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу. - <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
5. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року, набула чинності для України 25 грудня 1991 року [Електронний ресурс] // Режим доступу. - <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
6. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
7. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 13. - Ст. 64.
9. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - С. 32.
10. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - С. 36.
11. Антонов В. М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право / В. М. Антонов. - 2-ге вид. - К. : КНТ, 2006. - 520 с.
12. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 431 с.
13. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: НТУУ «КПІ», 2013. - 262 с.
14. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. - 604с.
15. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.
16. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник - Харків: ХНАМГ, 2008. - 149 с.
17. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.
18. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.

19. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.

20. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.

21. Бейкун А. Організаційно-правові та соціальні аспекти розвитку інституту інтелектуальної власності // Право України. – 2008. - № 11 – С. 42-48.

2.2 Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та охорона права інтелектуальної власності

План заняття

1. Об'єкти права інтелектуальної власності.
2. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
3. Охорона права інтелектуальної власності.

Завдання

1. Класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Структура державної системи правової охорони прав інтелектуальної власності.
3. Функції Державної служби інтелектуальної власності.
4. Функції Українського інституту промислової власності.
5. Функції Українського агентства з авторських і суміжних прав.

Теми рефератів

1. Цивільно-правовий спосіб захисту прав у сфері інтелектуальної власності.
2. Адміністративно-правовий спосіб захисту інтелектуальних прав.
3. Кримінальна відповідальність за порушення інтелектуальних прав.

Задачі

Задача 1

Групі студентів було доручено підготувати презентацію юридичного факультету. При підготовці до роботи було вирішено написати і виконати пісню, присвячену юрфаку. Сергій написав вірші. Віктор, який має музичну освіту по класу фортепіано, написав музику. На урочистому заході пісня була виконана Вікторією. Даний твір справило враження на керівництво факультету,

в результаті було прийнято рішення вважати дане виконання офіційним гімном юридичного факультету.

1. Який об'єкт інтелектуальних прав виник в результаті даної роботи?
2. У кого і які права виникли відносно такого об'єкта?

Задача 2

Громадянин Петров працює в театрі режисером. Відповідно до плану діяльності театру він поставив виставу за романом відомого російського автора. Якими правами володіє Петров і автор роману?

Задача 3

Управління Північною залізною дорогою доручило групі працівників підготувати до видання “Розклад руху приміських потягів з вокзалів м. Києва”.

Укладач розкладу руху потягів Руденко звернулася до юриста за консультацією, чи можна вважати підготовлений до видання “Розклад” об'єктом авторського права.

Одночасно її цікавило, чи розповсюджується авторське право на підготовлену нею невелику брошуру, в якій викладаються основні права та обов'язки пасажирів, які користуються приміським транспортом.

Які роз'яснення повинні бути надані з цих питань? Які вимоги пред'являються законодавством до об'єкта авторського права?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.

3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 13. - Ст. 64.

4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 431 с.

5. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: НТУУ «КПІ», 2013. - 262 с.

6. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. - 604с.

7. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.

8. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с.
9. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрущук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.
10. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.
11. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
12. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.
13. Бачун О. Захист об'єктів інтелектуальної власності в господарських судах України // Право України. – 2002. - № 7. – С. 44-47.
14. Бошицький Ю.Л. Деякі проблемні питання щодо оптимізації правової охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис Київського університету права. – 2005. - № 4. – С. 154-158.
15. Бошицький Ю.Л. Проблеми правової охорони деяких об'єктів інтелектуальної власності в Україні в умовах євроінтеграції // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 36. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008, С. 312-317.
16. Бошицький Ю.Л. Роль права у створенні й охороні об'єктів інтелектуальної власності // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 28. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2006, С. 352-358.
17. Бошицький Ю.Л. Творчість як основа створення об'єктів інтелектуальної власності // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 2. – С. 95-98.
18. Дьомін Ю. Захист прав інтелектуальної власності при переміщенні об'єктів через митний кордон України // Право України. – 2002. - № 11 – С. 75-83.
19. Заїка Ю. Права творців на результати інтелектуальної діяльності // Право України. – 2008. - № 3. – С. 45-51.
20. Закорецька Л. Деякі проблемні питання щодо поняття окремих об'єктів авторського права // Право України. – 2008. - № 9. – С. 51-55.
21. Запорожець І. Управління охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності: пошук нових методів здійснення // Право України. – 2008. - № 1. – С. 70-73.
22. Потоцький М. Межі здійснення суб'єктивного права інтелектуальної власності: загальнотеоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - № 6. – С.26-28.

23. Потоцький М. Місце прав на результати інтелектуальної діяльності у системі абсолютних прав // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 11. – С. 82-86.

24. Потоцький М. Теоретичні проблеми здійснення суб'єктивного права інтелектуальної власності // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - № 4. – С.28-31.

2.3 Тема 3. Правове регулювання авторських прав

План заняття

1. Поняття та ознаки авторського права.
2. Суб'єкти авторського права.
  - 2.1. Автори як суб'єкти авторського права.
  - 2.2. Співавторство: поняття й ознаки. Види співавторства.
  - 2.3. Юридична особа як суб'єкт авторського права.
  - 2.4. Інші суб'єкти авторського права.
3. Права автора.
4. Об'єкти авторського права.
5. Авторський договір.
6. Захист та охорона авторських прав.

Завдання

1. Завдання авторського права.
2. Основні види творів, яким надається правова охорона.
3. Принципи правової охорони творів.
4. Презумпція авторського права.
5. Реєстрація авторських прав.
6. Вільне використання твору із зазначенням імені автора.
7. Право слідування.
8. Перехід творів у суспільне надбання.
9. Знак охорони авторських прав.
10. Відповідальність за порушення авторського права.

Теми рефератів

1. Історія становлення правової охорони авторського права.
2. Музичний твір як об'єкт правової охорони.
3. Правова охорона комп'ютерної програми як об'єкта авторського права.
4. Аудіовізуальний твір як об'єкти авторського права.
5. Захист авторського права в мережі Інтернет.

Задачі

Задача 1

8 вересня 2012 року Охрименко О. В. отримала документальні підтвердження того, що за життя її батько Охрименко В. П. був автором твору «Лісові солдати». Зокрема в тексті видавничого договору від 23 грудня 1981 року було зазначено, що її батько передав видавництву «Прапор», рукопис документальної повісті «Лісові солдати», яка в послідуєчому була надрукована в 1983 році.

Охрименко О. В. звернулась до Шостої Харківської державної нотаріальної контори із заявою про видачу свідоцтва про право власності на спадщину, що складається з авторських прав на літературні твори мого батька. Але нотаріус виніс постанову про відмову у вчиненні нотаріальних дій від 22 квітня 2013 року, мотивуючи тим, що вона не надала правовстановлюючих документів, які б підтверджували реєстрацію авторського права за її батьком на документальну повість «Лісові солдати».

Чи правомірна відмова нотаріуса у видачі свідоцтва про право власності на зазначений твір? Чи є реєстрація авторських прав обов'язковою? З якого моменту виникають авторські права?

Задача 2

17 квітня 2012 року у приміщенні Львівського державного цирку відбувся гастрольний захід, організований суб'єктом підприємницької діяльності фізичною особою - підприємцем Кириловим А. В., - концерт Геращенко К. П., під час якого було здійснено бездоговірне публічне виконання творів, виключними майновими авторськими правами яких управляє на колективній основі ДП УААСП.

У зв'язку з цим Державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав» звернулася до суду з вимогою стягнути з Кирилова А. В. на користь ДП УААСП 475020 грн. компенсації за порушення виключних авторських прав.

Суд першої інстанції відмовив у задоволенні позовних вимог, обґрунтувавши це тим, що концерт був благодійним, прибутку від проведення даного концерту відповідач не отримав. Крім того, розмір виплат, які позивач проводить на підставі укладених договорів не співмірний з розміром компенсації, яка стягається. На думку суду позивач не позбавлений можливості захистити права авторів шляхом подачі позову до суду з інших підстав.

Прокоментуйте ситуацію.

Задача 3

У 1979 році Матвієнко О. П. створила літературний твір "Весела корівка". У 1980 році літературно-художній образ "Весела корівка" вперше оприлюднений анімаційному фільмі, з однойменною назвою, а у 1989 році твір оприлюднено українською та російською мовами.

В 2013 році ПП "Швейна фабрика "Маки" без дозволу Матвієнко О. П., як суб'єкта авторського права, відтворило оригінальну назву твору "Весела корівка" та позначає такою назвою товар - дитячі матраци власного виробництва, що стверджується упаковкою продукції цього підприємства. Підприємство розповсюджує вказані товари шляхом їх продажу та надає дозвіл посередникам, зокрема, ФОП Кириченко А. Л., здійснювати публічний показ етикеток зазначених товарів на своїх торгових вітринах та їх реалізацію (продаж) кінцевим споживачам.

Отже, Матвієнко О. П. звернувся у Рівненський районний суд Рівненської області з позовом, у якому просить стягнути з ПП "Швейна фабрика "Маки" на його користь компенсацію за порушення майнових авторських прав у розмірі 20 мінімальних розмірів заробітних плат, встановлених законом на час ухвалення рішення у справі, замість відшкодування збитків та стягнення доходу, накласти на ПП "Швейна фабрика "Маки" штраф у розмірі 10 відсотків від суми, присудженої судом на користь позивача і заборонити ФОП Кириченко А. Л. здійснювати продаж дитячих матраців "Весела корівка".

Вирішить справу.

Задача 4

Твір одного письменника України з ідеологічних міркувань вперше було опубліковано за кордоном, але не в оригіналі, а в перекладі. Потім книга видавалася на інших мовах і в інших країнах.

Чи поширюється дія авторського права на цей твір (автор – громадянин України)?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.

3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 13. - Ст. 64.

4. Антонов В. М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право / В. М. Антонов. - 2-ге вид. - К. : КНТ, 2006. - 520 с.

5. Афанасьєва К.О. Авторське право: Практич. посіб. - К.: Атіка, 2006. - 224 с.

6. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 431 с.

7. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с.
8. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. – 604с.
9. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.
10. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с.
11. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.
12. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.
13. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
14. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.
15. Бершадський О. Поняття та ознаки твору в авторському праві // Право України. – 2000. - № 4. – С. 81-83.
16. Білоусов В.М. Поняття, ознаки й елементи літературного твору // Часопис Київського університету права. – 2003. - № 2. – С. 40-43.
17. Білоусов В.М. Твір як ідеальний результат розумової діяльності людини // Часопис Київського університету права. – 2003. - № 1. – С. 36-39.
18. Богдан Й. Плагіат як явище наукового буття // Юридичний вісник України. – 28 червня – 4 липня 2008 року № 26. – С. 12.
19. Боржемська О. Правове регулювання договірних відносин у сфері службового авторства в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 3. – С. 27-31.
20. Бурлаков С. Кадр кінематографічного твору як самостійний об'єкт авторського права: поняття та особливості використання // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - № 4. – С.32-34.
21. Бурлаков С. Особливості кінематографічного твору як об'єкта авторського права // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - № 1. – С. 39-43.
22. Гнатенко А., Луспенік Д. Застосування судами деяких норм законодавства про захист авторського права і суміжних прав: проблеми судової практики // Право України. – 2009. - № 2. – С. 109-120.

23. Дербакова Ю. А. Неповнолітні (малолітні) як суб'єкти авторських правовідносин [Електронний ресурс] / Ю. А. Дербакова // Актуальні проблеми держави і права . - 2010. - Вип. 53. - С. 191-196.
24. Дмитришин В.С. Законодавчі проблеми передання майнових прав інтелектуальної власності на комп'ютерні програми // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 4. – С. 132-138.
25. Кетрарь А. А. Поняття та ознаки об'єкта авторського права [Електронний ресурс] / А. А. Кетрарь // Актуальні проблеми держави і права . - 2011. - Вип. 59. - С. 416-422.
26. Кирилюк А. В. Особливості розмішених в інтернеті творів як предмета авторського права [Електронний ресурс] / А. В. Кирилюк // Часопис цивілістики . - 2012. - Вип. 13. - С. 120-123.
27. Колісник А. С. Судовий захист авторських прав на комп'ютерне програмне забезпечення [Електронний ресурс] / А. С. Колісник // Актуальні проблеми держави і права . - 2012. - Вип. 66. - С. 265-271.
28. Мазуренко С. В. Авторське право на фотографії [Електронний ресурс] / С. В. Мазуренко // Актуальні проблеми держави і права . - 2008. - Вип. 42. - С. 12-19.
29. Підпригора О. А. Поняття авторського права [Електронний ресурс] / О. А. Підпригора // Часопис цивілістики . - 2012. - Вип. 13. - С. 28-38.
30. Стреля М. І. Генезис авторського права [Електронний ресурс] / М. І. Стреля // Актуальні проблеми держави і права . - 2008. - Вип. 38. - С. 82-87.
31. Ульянова Г. О. Договірні засади використання об'єктів авторського права у рекламі [Електронний ресурс] / Г. О. Ульянова // Актуальні проблеми держави і права . - 2008. - Вип. 42. - С. 43-48.

2.4 Тема 4. Суміжні права

План заняття

1. Історія і еволюція суміжних прав.
2. Поняття суміжних прав.
3. Об'єкти суміжних прав.
4. Суб'єкти суміжних прав.
5. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі.
6. Термін охорони суміжних прав.
7. Охорона прав виконавців, виробників фонограм, організацій ефірного та кабельного мовлення.

Завдання

1. Зв'язок авторського права та суміжних прав.
2. Нормативно-правове регулювання суміжних прав.
3. Міжнародно-правове регулювання суміжних прав.
4. Знак охорони суміжних прав.

5. Управління майновими правами суб'єктів авторського права та суміжних прав через повіреного.
6. Управління майновими правами суб'єктів авторського права та суміжних прав через організацію колективного управління.
7. Види порушення авторського права і суміжних прав.
8. Відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.

Теми рефератів

1. Історія становлення правової охорони суміжних прав.
2. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності.
3. Авторські та суміжні права в музиці.
4. Піратство у сфері авторських та суміжних прав.
5. Плагіат як порушення авторських та суміжних прав.
6. Міжнародне регулювання суміжних прав.

Задачі

Задача 1

Осауленко А. П. звернувся в 2004 р. до видавництва «Ауріс» з позовом, у якому просив припинити розповсюдження та вилучити всі примірники опублікованого видавництвом роману «Історія однієї людини», а також про відшкодування завданої реальної та компенсацію моральної шкоди.

Свої вимоги він мотивував тим, що написаний батьком в 1952 р. роман в 1955 р. був опублікований в журналі «Всесвіт» і відтоді не публікувався. Після смерті в 1964 р. батька він успадкував право, яке видавництво проігнорувало. Представник видавництва заперечував позовні вимоги вказав, що строк дії авторського права спадкоємця закінчився в 1980 р. – тобто через 25 років після смерті. Крім того, видавництво почало підготовку до видання роману та випустило в світ першу партію тиражу до вступу Закону України «Про авторське право та суміжні права» в силу і не могло передбачити лібералізації прав спадкоємців.

Вирішить справу.

Задача 2

Продюсерський центр «Логос» звернувся з позовами про захист авторських прав до ряду студій звукозапису та продавців аудіокасет із записами популярних шлягерів. У них вказувалось, що вказаними суб'єктами без дозволу позивача відтворюються та продаються копії створених у центрі записів. Внаслідок неякісного піратського перезапису порушується ділова репутація центру. В позовах вимагалось відшкодувати заподіяну шкоду в розмірі 300 000 гр., вилучити та знищити всю контрафактну продукцію, компенсувати заподіяну моральну шкоду та припинити діяльність відповідачів.

Яке рішення повинен винести суд? Чи правомірні вимоги позивача?

Задача 3

28 листопада 2013 року у супермаркеті «Ашан», власником якого є фізична особа-підприємець Іванченко Р. П., представником ТОВ «Маша і медвідь» було придбано упаковку цукерок «Маша і медвідь» LICORICE. Факт продажу даного товару підтверджується чеком № 299 від 28.11.2013 року 17:30:11, на суму 3,50. На упаковці вказаного товару зображено персонажів аудіовізуального твору «Маша і Медвідь», а саме персонажа «Маша» і персонажа «Медвідь». Крім того, факт продажу даного товару можуть також підтвердити свідки, а також відеозйомка.

Товар, що був придбаний у Відповідача має статус контрафактного, так як переробка та використання персонажів (окремих творів) на товарі здійснено без дозволу суб'єктів авторського права (ТОВ «Маша і медвідь»).

Враховуючи зазначені обставини ТОВ «Маша і медвідь» було подано позовну заяву про захист авторського права на персонаж «Маша» і персонаж «Медвідь» та стягнення з власника супермаркетів «Ашан» компенсації за порушення майнових авторських прав.

Яке рішення повинен винести суд?

Задача 4

Два учасника створили малюнки, які були використані при випуску тканини. Автори вимагали від адміністрації підприємства укладення з ними договору на використання їх малюнків, посилаючись на те, що на всі твори, в тому числі і створені в порядку службового завдання, авторське право належить самим авторам. Адміністрація підприємства не погоджувалася з вимогами авторів, вказуючи на те, що в трудовому договорі прямо записано, що право на використання всіх творчих результатів праці авторів належить роботодавцю.

Хто правий у цій суперечці? Які права авторів службових творів?

Задача 5

На замовлення Малеого театру м. Києва автори написали лібрето опери, за що отримали винагороду за мінімальною ставкою, що становить 4% від сум валового збору, що надходять від продажу квитків за публічне виконання.

Опера неодноразово ставилася в Києві і в інших містах країни.

У зв'язку з цим автори цікавляться:

1) чи вправі інші театри, а також радіомовлення і телебачення без укладення з ними договору використовувати їх твір, який передано одному театру;

2) яким чином і в якому розмірі вони можуть отримати винагороду за використання їх твору іншими організаціями?

Дайте відповідь на ці питання.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 13. - Ст. 64.
4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 431 с.
5. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: НТУУ «КПІ», 2013. - 262 с.
6. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. :Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. - 604с.
7. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.
8. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник - Харків: ХНАМГ, 2008. - 149 с.
9. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.
10. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.
11. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
12. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. - 124 с.
13. Андрусів У. Проблеми реалізації прав інтелектуальної власності на програми організацій мовлення в Україні // Право України. - 2008. - № 6. - С. 62-68.
14. Бааджи Н. П. Піратство як порушення авторських та суміжних прав [Електронний ресурс] / Н. П. Бааджи // Актуальні проблеми держави і права . - 2011. - Вип. 59. - С. 336-342.
15. Благодір С. А. Охорона авторського і суміжних прав в інформаційній мережі Internet [Електронний ресурс] / С. А. Благодір // Вісник

Хмельницького інституту регіонального управління та права . - 2002. - № 2. - С. 128-131.

16. Богдан Й. Плагіат як явище наукового буття // Юридичний вісник України. – 28 червня – 4 липня 2008 року № 26. – С. 12.

17. Гнатенко А., Луспеник Д. Застосування судами деяких норм законодавства про захист авторського права і суміжних прав: проблеми судової практики // Право України. – 2009. - № 2. – С. 109-120.

18. Ізбаш О. О. Організації колективного управління авторськими і суміжними правами [Електронний ресурс] / О. О. Ізбаш // Актуальні проблеми держави і права . - 2012. - Вип. 63. - С. 549-555. -

19. Калениченко П.А. Колективне управління майновими авторськими і суміжними правами у музичному шоу-бізнесі України // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 1. – С. 118-124.

20. Калениченко П.А. Проблеми розмежування договорів про розпорядження майновими авторським і суміжними правами в музичному шоу-бізнесі України // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 3. – С. 118-124.

21. Калиниченко П. Деякі правові проблеми розповсюдження примірників фонограм у музичному шоу-бізнесі України // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 1. – С. 41-45.

22. Кирилюк А. В. Організації колективного управління авторськими і суміжними правами як учасники відносин, які виникають щодо використання літературних творів [Електронний ресурс] / А. В. Кирилюк // Актуальні проблеми держави і права . - 2011. - Вип. 58. - С. 430-435.

23. Княжицький М. Договір про надання послуг з трансляції (ретрансляції) телерадіопрограм (телерадіопередач) кабельним телебаченням // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 11. – С. 104-108.

24. Коваль А. Найбільш небезпечні порушення авторського права і суміжних прав: аналіз кваліфікованих ознак злочину // Юридичний журнал. – 2005. - № 7(37). – С. 24-30.

25. Кравченко О. Правове регулювання суміжних прав виконавців // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - № 1. – С.15-21.

26. Курилін І. Р. Проблеми розвитку злочинності в сфері авторських і суміжних прав [Електронний ресурс] / І. Р. Курилін // Митна справа . - 2013. - № 5(2.2). - С. 72-74.

27. Садикова Я. М. Підстава та умови застосування заходів цивільно-правової відповідальності за порушення авторських та суміжних прав [Електронний ресурс] / Я. М. Садикова // Форум права . - 2012. - № 4. - С. 773-778.

28. Томма Р. П. Порушення авторських і суміжних прав та відповідальність за їх учинення [Електронний ресурс] / Р. П. Томма, В. І. Варивода // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ . - 2011. - № 1(1). - С. 53-56.

2.5 Тема 5. Винахід, корисна модель та промисловий зразок як об'єкти права інтелектуальної власності

План заняття

1. Поняття патентного права.
2. Поняття і ознаки винаходу.
3. Умови патентоздатності винаходу.
4. Поняття й ознаки корисної моделі.
5. Поняття й ознаки промислового зразка.
6. Види патентів.

Завдання

1. Предмет та принципи патентного права.
2. Джерела патентного права.
3. Поняття секретного та службового винаходу.
4. Пільга щодо новизни при визнанні патентоспроможності винаходу.
5. Поняття деклараційного патенту.
6. Перетворення деклараційного патенту.
7. Примусове відчуження прав на винахід (корисну модель).
8. Припинення дії патенту.
9. Визнання патенту недійсним.

Теми рефератів

1. Розвиток патентного права в Україні та світі.
2. Порядок державної реєстрації патентних прав.
3. Правове регулювання службового винаходу.
4. Патент на винахід: припинення дії та визнання недійсним.
5. Ліцензування в системі використання патентних прав.

Задачі

Задача 1

Товариством "Профіпак" пред'явлено позов про заборону товариству "Бонум", товариству "Лікар", товариству "Леккер" використовувати корисну модель, захищену патентом № 1111.

Організація "Профіпак" (позивач) є власником виключних прав на корисну модель за патентом № 1111, що відноситься до пристроїв для зберігання препаратів та нанесення їх на оброблювану поверхню. Корисна модель може бути використана в медицині, наприклад для нанесення антисептичного розчину на шкіру в лікувальних і профілактичних цілях.

Також встановлено, що товариство "Леккер" виробляє, а товариства "Лікар" і "Бонум", продають в аптечній мережі пристрою полімерні з твердим пористим стрижнем для зберігання і нанесення спиртових розчинів діамантового зеленого "Леккер-Бз" і йоду "Леккер-йод".

Суд на підставі поданих документів, у тому числі висновки експерта визнав, що вироби відповідачів містять кожну ознаку корисної моделі, наведений у незалежному пункті формули, що міститься в патенті № 1111.

1. Які норми права регулюють використання корисної моделі?
2. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 2

Іванов Антон Петрович, студент економічної академії, в процесі написання курсової роботи розробив оригінальну фінансову схему. На думку Іванова А.П., використання його схеми комерційними організаціями може принести останнім високий дохід. Тому він вирішив запатентувати свою ідею. Для оформлення всіх необхідних документів винахідник звернувся до патентного повіреного. Однак патентний повірений сказав Іванову, що розроблена ним схема не може бути зареєстрована як винахід, в той же час можна спробувати забезпечити їй правову охорону в якості корисної моделі.

Чи правий патентний повірений? Які об'єкти можуть бути зареєстровані як винаходу, корисної моделі?

Задача 3

Васьковський Іван Петрович працював над створенням пристрою для згортання у рулони листових еластичних матеріалів. Оскільки робота була вкрай кропітка, а терміни її виконання обмежені, Морозова Майя Іванівна надавала розробнику допомогу у виготовленні креслень окремих конструктивних елементів пристрою.

Коли робота була закінчена, Васьковський І.П. почав підготовку документів у Державну службу інтелектуальної власності для видачі патенту на винахід, Морозова М.І. зажадала вказівки себе в заявці на винахід в якості одного з його авторів. В свою чергу Васьковський І.П. не хотів вказувати

Морозову М.І. в числі авторів пристрою, оскільки вважав її внесок у створення винаходу незначним.

Чи правий Васьковський І.П.?

Задача 4

Єфремов Олексій Павлович в рамках виконання завдання роботодавця (ТОВ «Фармцентр») розробив новий знеболюючий медичний препарат. На думку Єфремова, розроблений ним препарат є найбільш ефективним з існуючих на сьогоднішній день знеболюючих засобів, а тому, його використання має принести патентовласникові значний прибуток.

Через два місяці після того, як Єфремов повідомив роботодавця про отримане ним результаті, ТОВ «Фармцентр» припинило свою діяльність, приєднавшись до ВАТ «Фармконцерн». Факт реорганізації ТОВ «Фармцентр» вселив у Єфремова упевненість, що він має повне право на отримання патенту на створене ним лікарський засіб. Однак його колега повідомив йому, що юридичний відділ ВАТ «Фармконцерн» готує заявку на видачу патенту на розроблений Єфремовим препарат.

Єфремов А.П. вважав, що ВАТ «Фармконцерн» не має жодних прав на створену ним розробку. Правом на отримання патенту володіло ТОВ «Фармцентр» як роботодавець, але воно припинило свою діяльність. У зв'язку з цим, в даний час право на отримання патенту належить йому, як автору винаходу. За роз'ясненням своїх прав Єфремов А.П. звернувся до юриста.

Які роз'яснення повинен дати юрист?

Задача 5

Борисов Олександр Іванович розробив пристрій для дегазації місцевості, зареєстрував його в якості винаходи у Федеральній службі з інтелектуальної власності, патентам і товарним знакам РФ і отримав патент на створений ним нововведення. Через деякий час Борисов А.І., переглядаючи рекламні проспекти, виявив, що на території Російської Федерації реалізується аналогічний пристрій, вироблене в Китаї.

Борисов А.І. звернувся в російське представництво китайської компанії з вимогою призупинити імпорт пристрої для дегазації місцевості на територію РФ і відшкодувати йому завдані порушенням виняткового права збитки. Однак в представництві йому заявили, що китайська компанія здійснює виробництво пристрої на законних підставах, оскільки аналогічний пристрій було створено і китайськими винахідниками. Тому китайська компанія має право реалізовувати вироблену ним продукцію як на території Китаю, так і на території іноземних держав, у тому числі Російської Федерації.

Хто правий у виниклому суперечці?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
3. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - С. 32.
4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 431 с.
5. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: НТУУ «КПІ», 2013. - 262 с.
6. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. :Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. - 604с.
7. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.
8. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник - Харків: ХНАМГ, 2008. - 149 с.
9. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.
10. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
11. Сусліков Л.М., Дьордяй В.С. Патентознавство. Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. - 232 с.
12. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. - 124 с.
13. Белуга Ю. М. Правова охорона прав на службові винаходи: проблематика нормативно-правового регулювання [Електронний ресурс] / Ю. М. Белуга, Г. В. Омельченко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право . - 2012. - № 3. - С. 70-74.
14. Білоус О. Д. Окремі питання визначення поняття винаходу в законодавстві України [Електронний ресурс] / О. Д. Білоус // Європейські перспективи . - 2013. - № 7. - С. 174-180.

15. Воронін Я. Проблеми регулювання правових відносин між працівником та роботодавцем, які виникають внаслідок створення службового винаходу // Право України. – 2009. - № 5. – С. 107-112.
16. Гарєєв Є. Ш. Поняття винаходу у законодавстві України: проблеми та недоліки [Електронний ресурс] / Є. Ш. Гарєєв // Актуальні проблеми держави і права. - 2010. - Вип. 56. - С. 231-239.
17. Гарєєв Є. Ш. Володілець патенту на винахід як суб'єкт права інтелектуальної [Електронний ресурс] / Є. Ш. Гарєєв // Часопис цивілістики. - 2012. - Вип. 13. - С. 49-52.
18. Єфімцева Т. Патентне право як інститут інноваційного права [Електронний ресурс] / Т. Єфімцева // Вісник Львівського університету. Сер. : Юридична. - 2013. - Вип. 58. - С. 190-197.
19. Ковальова М.В. Деякі проблеми у визначенні сутності винаходу // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 3. – С. 124-127.
20. Ковальова М.В. Особливості правової охорони винаходів в Європейському співтоваристві та Україні // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 2. – С. 107-110.
21. Кириченко Т. С. Межі дії патенту України на пристрій, спосіб [Електронний ресурс] / Т. С. Кириченко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2003. - Вип. 21. - С. 179-182.
22. Марченко Н. В. Механізм цивільно-правового захисту прав патентовласника на основі формули винаходу [Електронний ресурс] / Н. В. Марченко // Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. - 2014. - Вип. 3. - С. 160-173.
23. Петренко О. Застосування компенсації за неправомірне використання об'єктів права промислової власності // Юридична Україна. – 2008. - № 5. – С. 81-88.
24. Романюк Т. В. Суть та зміст поняття "корисна модель" в Україні та світі [Електронний ресурс] / Т. В. Романюк // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 4. - С. 258-261.
25. Степаненко В.В. Основні тенденції патентування об'єктів промислової власності у галузі медицини [Електронний ресурс] / В.В. Степаненко, І.О. Борзенко // Перспективи медицини та біології. - 2012. - Т. 4, № 1. - С. 18-21.
26. Федоров А. А. Залежні патенти на промислові зразки [Електронний ресурс] / А. А. Федоров // Юрист України. - 2013. - № 3. - С. 37-42.
27. Чомахашвілі О.Ш. До питання історії розвитку правової охорони прав на промислові зразки // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008, С. 394-399.
28. Шкляр С. Міжнародно-правові засади охорони та захисту промислової власності від недобросовісної конкуренції // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 4. – С. 19-23.

2.6 Тема 6. Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності

План заняття

1. Поняття та види торговельних марок.
2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку .
3. Набуття прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
4. Зміст майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
5. Право попереднього користувача.
6. Припинення правової охорони торговельної марки .

Завдання

1. Відмінність торгівельної марки від засобів індивідуалізації, а саме комерційного найменування та географічного зазначення.
2. Відмінність торгівельної марки від промислового зразка.
3. Підстави для відмови в наданні правової охорони позначень для товарів та послуг.
4. Документи, необхідні для отримання свідоцтва на знак для товарів і послуг.
5. Строки видачі свідоцтва на знак для товарів і послуг.
6. Випадки припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг.
7. Випадки визнання свідоцтва на знак для товарів і послуг недійсним.
8. Захист прав власників свідоцтва на знак для товарів і послуг.

Теми рефератів

1. Історія становлення правової охорони торгівельних марок в Україні та за кордоном.
2. Класифікація торгівельних марок та їх правове значення.
3. Порядок одержання свідоцтва України на знак для товарів і послуг.

Задачі

Задача 1

Громадянин Іванов, який проживає в місті Київ, захопившись вивченням традицій чаювання і сортів чаю, розробив свою суміш чайного напою. Вирішивши продати рецепт свого чаю українській компанії ПАТ «Чайкофепром», він побажав, щоб даний чай продавався під товарним знаком, зареєстрованим на його ім'я. З цією метою він вирішив подати заявку до Українського інституту промислової власності про реєстрацію на своє ім'я словесного товарного знака, що складається зі словосполучення «Біт Бен»

(великими літерами), під яким дрібним шрифтом вказується: «Лондон-Київ». Таке рішення пояснювалося тим, що при розробці свого рецепта чаю він використовував книги англійських авторів за рецептурою чаїв. Фоном для зазначеного товарного знака Іванов вирішив заявити поєднання прапорів України і Великобританії.

Чи зареєструє Українського інституту промислової власності такий товарний знак? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2

ПАТ «Техніка» вирішило розпочати виробництво нового кавника, що забезпечує досить тривалий час високу температуру звареної кави. З цією метою товариство подало заяву на реєстрацію товарного знака «Термос LUX».

Укрпатент відмовив в реєстрації товарного знака у зв'язку з тим, що Укрпатентом вже зареєстрований товарний знак «Термос VI P» по класу, з яким заявляється товарний знак був схожий до ступеня змішування.

Не погодившись з рішенням Роспатенту, товариство звернулося до арбітражного суду.

Яке рішення має винести суд?

Задача 3

ТОВ «Національна компанія харчової торгівлі» розробило проект створення мережі кафе швидкого харчування (фаст фуд). З цією метою нею був зареєстрований словесний товарний знак «Їсти подано».

Дізнавшись про це, письменник Сидоров звернувся до суду з позовом про оскарження реєстрації такого товарного знака, оскільки він повністю відтворює назву його комедійної п'єси «Їсти подано», видану рік тому тиражем 10 тис. примірників видавництвом «Книжковий бум». П'єса була поставлена одним з київських театрів і користувалася великим успіхом у публіки.

В ході розгляду спору Сидоров заявив, що готовий видати дозвіл на використання назви своєї п'єси за 1 млн. дол. США.

Як вирішити спір?

Задача 4

Група громадян-споживачів звернулася до суду з заявою про визнання недійсною реєстрації знака обслуговування «Велика подорож» відносно туристичних послуг.

На думку заявників, спірний знак носить описовий характер (вказує на вид послуг, що надаються) і не здатний індивідуалізувати діяльність конкретного туроператора.

Володар свідоцтва на знак обслуговування (правовласник) представив наступні заперечення. По-перше, акт державної реєстрації знака обслуговування за своєю юридичною природою є ненормативним актом державного органу і може бути оскаржений тільки зацікавленими особами. По-друге, вираз «велика подорож» має оригінальну семантику і може сприйматися

не тільки як «тривале або навколосвітню подорож», а й, наприклад, як «престижна подорож для віп-персон», що доводить не лише описовість, а «фантазійність» знака обслуговування.

Правовласник представив суду результати соціологічних опитувань, згідно з якими до моменту реєстрації знака у визначеній категорії споживачів вираз «велику подорож» асоціювалось з послугами конкретного туристичного агентства.

Вирішить справу.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.

3. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 7. - С. 36.

4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 431 с.

5. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: НТУУ «КПІ», 2013. - 262 с.

6. Волощенко О. М. Проблемні аспекти набуття прав на торговельні марки [Електронний ресурс] / О. М. Волощенко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 2. - С. 248-256.

7. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. - 604с.

8. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.

9. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник - Харків: ХНАМГ, 2008. - 149 с.

10. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.

11. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.

12. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
13. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. — Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. — 124 с.
14. Гуменний Р. Етапи становлення та розвитку правового захисту знаків, що індивідуалізують товари та послуги // Підприємництво, господарство і право. — 2008. - № 6. — С. 61-63.
15. Гуменний Р. В. Торговельна марка та комерційне (фірмове) найменування як об'єкти інтелектуальної власності та їх правовий захист [Електронний ресурс] / Р. В. Гуменний // Актуальні проблеми держави і права . - 2011. - Вип. 58. - С. 424-429.
16. Закорецька Л. Право інтелектуальної власності на торговельну марку за законодавством України та США: проблемні питання // Підприємництво, господарство і право. — 2009. - № 12. — С. 96-99.
17. Іолкін Я. О. Іntenціональна природа та функції торговельної марки [Електронний ресурс] / Я. О. Іолкін // Вісник Академії адвокатури України . - 2006. - Вип. 6. - С. 52-55.
18. Іолкін Я. Правові засади свободи вибору торговельної марки [Електронний ресурс] / Я. Іолкін // Вісник Академії адвокатури України . - 2007. - Число 1. - С. 69-72.
19. Кодинець А. Торговельні марки: проблеми функціональної ієрархії // Право України. — 2005. - № 12. — С. 44-47.
20. Кулініч О. О. Порушення авторських прав на персонажі художніх творів при реєстрації прав на торговельні марки: вирішення спорів за законодавством України [Електронний ресурс] / О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе // Часопис цивілістики . - 2012. - Вип. 13. - С. 95-98.
21. Немеш П.Ф. Деякі аспекти історії становлення та розвитку правової охорони торговельних марок // Часопис Київського університету права. — 2007. - № 4. — С. 138-143.
22. Пономарьов А. О. Зміст та особливості права на використання торговельної марки [Електронний ресурс] / А. О. Пономарьов // Європейські перспективи . - 2012. - № 2(1). - С. 189-194.
23. Попова Н. О. Торговельна марка: маловідомі аспекти багатогранного явища [Електронний ресурс] / Н. О. Попова // Форум права . - 2013. - № 3. - С. 486-489.
24. Романадзе Л. Д. Умови та порядок надання правової охорони торговельним маркам [Електронний ресурс] / Л. Д. Романадзе // Актуальні проблеми держави і права . - 2011. - Вип. 57. - С. 492-497.
25. Світличний О. Особливості договору про передачу права на торговельну марку // Право України. — 2005. - № 12. — С. 92-95.
26. Харченко В. Б. Проблеми гармонізації кримінально-правової охорони комерційного найменування, торговельної марки і географічного

зазначення із законодавством Європейського Союзу [Електронний ресурс] / В. Б. Харченко // Форум права . - 2010. - № 2. - С. 546-554.

27. Яценко Н. О. Торговельна марка [Електронний ресурс] / Н. О. Яценко // Термінологічний вісник . - 2011. - Вип. 1. - С. 197.

2.7 Тема 7. Комерційне найменування та географічне зазначення походження товару як об'єкти права інтелектуальної власності

План заняття

1. Поняття та ознаки комерційного найменування.
2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
3. Правова охорона комерційного найменування.
4. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
5. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
6. Поняття та види географічних зазначень.
7. Суб'єкти права на зазначення походження товарів.
8. Охорона прав на зазначення походження товарів.
9. Умови надання правової охорони географічним зазначенням.
10. Строк чинності та припинення правової охорони прав інтелектуальної власності на зазначення походження товарів.

Завдання

1. Юридична функція комерційного найменування.
2. Економічна функція комерційного найменування.
3. Взаємозв'язок комерційного найменування із торговельною маркою.
4. Захист права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
5. Властивості товару, позначеного географічним зазначенням.
6. Право на використання географічного зазначення.
7. Право перешкоджати неправомірному використанню географічного зазначення.
8. Захист права інтелектуальної власності на географічне зазначення походження товарів.

Теми рефератів

1. Проблеми гармонізації кримінально-правової охорони комерційного найменування, торговельної марки і географічного зазначення із законодавством Європейського Союзу.
2. Співвідношення понять комерційного найменування, фірмового найменування, найменування юридичної особи.
3. Розвиток правового регулювання відносин щодо використання права на комерційне (фірмове) найменування.
4. Історія правового закріплення відносин у сфері географічного зазначення походження товарів.
5. Правова охорона доменних імен.

Задачі

Задача 1

Ямаха Корпорейшн звернулася до господарського суду міста Києва з позовом, в якому просило суд: визнати недійсним свідоцтво України № 40198 на знак для товарів і послуг «YAMAHA», власником якого є ТОВ «Сатурн ЛТД», та зобов'язати Департамент внести відповідні зміни до Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг.

Як вирішити спір?

Задача 2

ТОВ «Кершер» (діє на підставі ліцензійного договору від 18.11.2006 № ТВН-1157/06 з ВАТ «ГНК-ВР» – власника знака ГНК) звернулося до господарського суду Івано-Франківської області з позовом про:

– заборону ТОВ «Мальва» використовувати позначення «ГНК», що є схожим до ступеню змішування зі знаком для товарів і послуг «ГНК» за свідоцтвом України № 19697, у господарській діяльності при реалізації через автозаправні станції палива, технічних мастил і олив, мастильних матеріалів та всіх товарів, які включені до 4 класу Міжнародної класифікації товарів і послуг (МКТП);

– заборону ТОВ «Мальва» використовувати позначення «ГНК» на автозаправній станції за адресою: Івано-Франківська область, Снятинський район, с. Джурів при реалізації палива, технічних мастил і олив, мастильних матеріалів та всіх товарів, які включені до 4 класу МКТП;

– зобов'язання ТОВ «Мальва» демонтувати вивіски, логотипи та обладнання з позначенням «ГНК» на автозаправній станції, що знаходиться за адресою: Івано-Франківська область, Снятинський район, с. Джурів.

Як необхідно вирішити спір?

Задача 3

ПрАТ “Ефект” звернулося з позовом до ППТФ “ЮСГ” про заборону використання словесного позначення “Антошка” у сфері виробництва і реалізації товарів класу 3 МКТП, що отримало правову охорону свідоцтва на знак для товарів і послуг від 16.04.2001; зобов’язання знищити всі зображення знаку “Антошка” на товарах цього класу.

Судом у справі було встановлено, що Державний департамент інтелектуальної власності видав позивачеві свідоцтво на знак для товарів і послуг від 16.04.2001, за яким ЗАТ “Ефект” надано виключне право на використання знаку у вигляді словесного позначення “Антошка” у класі 3 МКТП. ППТФ “ЮСГ” застосовувало словесне позначення “Антошка” на упаковці виробленого ним товару – косметичному кремі, що входить до 3 класу МКТП. ППТФ “ЮСГ” не надало жодного документа, що підтверджував би його права на застосування словесного позначення знаку на товарах або на їх упаковці.

Яке рішення має винести суд?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
3. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
4. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с.
5. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. – 604с.
6. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.
7. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с.
8. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.

9. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.
10. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
11. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.
12. Архипова М. І. Проблеми адаптації законодавства України щодо географічних зазначень відповідно до Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) [Електронний ресурс] / М. І. Архипова // Університетські наукові записки . - 2005. - № 4. - С. 102-107.
13. Бошицький Ю.Л. Загальні аспекти охорони прав на комерційні (фірмові) найменування в Україні на сучасному етапі // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008, С. 359-364.
14. Бошицький Ю.Л. Теоретичні та практичні питання щодо вдосконалення правового регулювання комерційних (фірмових) найменувань в Україні // Часопис Київського університету права. – 2007. - № 1. – С. 113-117.
15. Гуменний Р. В. Торговельна марка та комерційне (фірмове) найменування як об'єкти інтелектуальної власності та їх правовий захист [Електронний ресурс] / Р. В. Гуменний // Актуальні проблеми держави і права . - 2011. - Вип. 58. - С. 424-429.
16. Гуменний Р. В. Проблемні питання правової охорони географічних зазначень [Електронний ресурс] / Р. В. Гуменний // Університетські наукові записки . - 2009. - № 3. - С. 105-108.
17. Дмитриченко Г. М. Поняття та зміст правового режиму географічного зазначення [Електронний ресурс] / Г. М. Дмитриченко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України . - 312013. - № 3. - С. 54-57.
18. Іщук С.І. Виключність права на комерційне (фірмове) найменування // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008, С. 427-431.
19. Капіца Ю. Питання адаптації охорони фірмових найменувань в Україні до законодавства Європейських країн // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - № 12. – С.17-21.
20. Капіца Ю. Правове регулювання використання фірмових найменувань в іноземних державах // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - № 11. – С.90-95.
21. Кодинець А. Комерційне позначення як об'єкт права інтелектуальної власності // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 6. – С. 37-40.
22. Кодинець А. Правовий статус комерційних (фірмових) найменувань за законодавством України // Юридична Україна. – 2005. - № 2. – С. 28-33.

23. Кодинець А. Теоретичні проблеми визначення сутності прав на засоби індивідуалізації // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 7. – С. 23-27.
24. Ковальчук О. О. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення [Електронний ресурс] / О. О. Ковальчук // Наше право . - 2014. - № 3. - С. 153-158.
25. Козлова О. Проблемні питання визначення кола суб'єктів права на комерційне (фірмове) найменування за чинним законодавством України // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 5. – С. 12-15.
26. Кузьменко Т. С. Географічні зазначення як засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг [Електронний ресурс] / Т. С. Кузьменко // Південноукраїнський правничий часопис . - 2013. - № 3. - С. 97-101.
27. Очеретна В. В. Деякі питання набуття прав на географічні зазначення [Електронний ресурс] / В. В. Очеретна // Часопис Київського університету права . - 2013. - № 2. - С. 250-253.
28. Тараненко О. М. "Географічні зазначення": проблема термінологічної неоднозначності [Електронний ресурс] / О. М. Тараненко // Форум права . - 2012. - № 1. - С. 919-923.
29. Харченко В. Б. Проблеми гармонізації кримінально-правової охорони комерційного найменування, торговельної марки і географічного зазначення із законодавством Європейського Союзу [Електронний ресурс] / В. Б. Харченко // Форум права . - 2010. - № 2. - С. 546-554.

2.8 Тема 8. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності та їх правова охорона

План заняття

1. Компонування інтегральних мікросхем як об'єкт права інтелектуальної власності.
2. Сорти рослин та породи тварин як об'єкти права інтелектуальної власності.
3. Наукове відкриття як об'єкт права інтелектуальної власності.
4. Раціоналізаторська пропозиція як об'єкт права інтелектуальної власності.
5. Комерційна таємниця як об'єкт права інтелектуальної власності.

Завдання

1. Правове забезпечення охорони компонування інтегральних мікросхем.

2. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем.
3. Поняття автора компонування інтегральної мікросхеми.
4. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем.
5. Процедура одержання патенту на сорти рослин та породи тварин.
6. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин та породи тварин.
7. Критерії охороноспроможності наукового відкриття.
8. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію.
9. Відмежування комерційної таємниці від конфіденційної інформації.
10. Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Теми рефератів

1. Право інтелектуальної власності на селекційні досягнення.
2. Право інтелектуальної власності на "ноу-хау".

Рекомендована література

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР, з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 435-IV (з под. змінами і доп.) // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
3. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
4. Бошицький Ю. Л. Деякі питання щодо вдосконалення правової охорони наукового відкриття в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Л. Бошицький // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права . - 2004. - № 4. - С. 61-64.
5. Булат Є. А. Деякі аспекти визнання наукових відкриттів, які створені у порядку виконання трудових обов'язків [Електронний ресурс] / Є. А. Булат // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ . - 2012. - № 1. - С. 156-159.
6. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с.
7. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. - К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. – 604с.

8. Інтелектуальна власність: навч. посіб.; У 2-х ч. Ч.1 / І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. — Суми : СумДУ, 2010. — 157 с.
9. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник — Харків: ХНАМГ, 2008. — 149 с.
10. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів/ О. П. Орлюк, Г. О. Андрущук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - 696 с.
11. Свечникова И. В. Авторское право. Издательство: Дашков и Ко, 2009 г. - 208 с.
12. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. — М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2001. — 752с.
13. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. — Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. — 124 с.
14. Бегова Т. Защита прав на «ноу-хау» // Підприємництво, господарство і право. — 2006. - № 6. — С. 21-25.
15. Бегова Т. К вопросу о понятии «ноу-хау» как об объекте права интеллектуальной собственности // Підприємництво, господарство і право. — 2005. - № 5. — С.23-26.
16. Бегова Т. Правова природа договору про передачу ноу-хау // Підприємництво, господарство і право. — 2009. - № 12. — С. 89-92.
17. Бегова Т. Суб'єкти права інтелектуальної власності на ноу-хау // Право України. — 2005. - № 11. — С. 95-98.
18. Іващенко В. А. Правові проблеми реалізації прав на раціоналізаторські пропозиції в Україні [Електронний ресурс] / В. А. Іващенко // Форум права . - 2012. - № 1. - С. 371-374.
19. Івченко Т.В. Комерційна таємниця: деякі питання охорони, захисту та цивільно-правової відповідальності // Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 35. — К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008, С. 357-362.
20. Капіца Ю., Воробйов В. Питання адаптації законодавства України з охорони сортів рослин до законодавства ЄС // Юридична Україна. — 2005. - № 11. — С. 23-27.
21. Сляднева Г. Правове регулювання доступу державних органів до комерційної таємниці // Підприємництво, господарство і право. — 2005. - № 10. — С.55-58.

ДОДАТКИ

Додаток А - Орієнтовний перелік питань на екзамен

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.
3. Предмет права інтелектуальної власності.
4. Система права інтелектуальної власності.
5. Джерела права інтелектуальної власності.
6. Вплив міжнародних норм на регулювання відносин інтелектуальної власності в Україні.
7. Загальна характеристика об'єктів права інтелектуальної власності.
8. Загальна характеристика суб'єктів права інтелектуальної власності.
9. Поняття та співвідношення первісних та похідних суб'єктів права інтелектуальної власності.
10. Підстави виникнення права інтелектуальної власності.
11. Загальна характеристика майнових прав інтелектуальної власності.
12. Загальна характеристика особистих немайнових прав інтелектуальної власності.
13. Строки чинності прав інтелектуальної власності.
14. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності.
15. Цивільно-правова відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.
16. Адміністративно-правова відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.
17. Кримінально-правова відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.
18. Поняття та види об'єктів авторського права.
19. Поняття та види суб'єктів авторського права.
20. Особливості здійснення та реалізації авторських прав.
21. Поняття та порядок реєстрації авторських прав.
22. Особисті немайнові права суб'єктів авторського права.
23. Майнові права суб'єктів авторського права.
24. Поняття та види вільного використання авторських творів.
25. Поняття, види та порядок укладення авторського договору.
26. Строки чинності авторських прав.
27. Види порушень авторських прав.
28. Цивільно-правовий захист авторських прав.
29. Поняття та види об'єкти суміжних прав.
30. Поняття та види суб'єкти суміжних прав.
31. Особливості виникнення та реалізації суміжних прав.
32. Особисті немайнові права суб'єктів суміжних прав.
33. Майнові права виконавців як суб'єктів суміжних прав.

34. Майнові права виробників фонограм та відеограм як суб'єктів суміжних прав.
35. Майнові права організацій мовлення як суб'єктів суміжних прав.
36. Особливості вільного використання об'єктів суміжних прав.
37. Строки чинності суміжних майнових прав.
38. Цивільно-правовий захист суміжних прав.
39. Поняття та ознаки патентоспроможності винаходу як об'єкту права інтелектуальної власності.
40. Поняття та ознаки патентоспроможності корисної моделі як об'єкту права інтелектуальної власності.
41. Поняття та ознаки патентоспроможності промислового зразку як об'єкту права інтелектуальної власності.
42. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
43. Правовий статус патентних повірених у відносинах права інтелектуальної власності.
44. Поняття та зміст права інтелектуальної власності на службовий винахід, корисну модель та промисловий зразок.
45. Особливості засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
46. Зміст права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
47. Поняття, види та порядок укладення договорів на передачу майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
48. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
49. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
50. Поняття інтегральної мікросхеми та компонування ІМС як об'єкту права інтелектуальної власності.
51. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування ІМС.
52. Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування ІМС.
53. Зміст права інтелектуальної власності на компонування ІМС.
54. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування ІМС.
55. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на компонування ІМС.
56. Поняття сорту рослин та породи тварин як об'єктів права інтелектуальної власності.
57. Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин та породи тварин.
58. Суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин та породи тварин.

59. Зміст права інтелектуальної власності на сорт рослин та породу тварин.
60. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин та породу тварин.
61. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на сорти рослин та породи тварин.
62. Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції.
63. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції.
64. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
65. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
66. Поняття наукового відкриття.
67. Засвідчення права на наукове відкриття.
68. Охорона прав на наукове відкриття.
69. Поняття комерційної таємниці як об'єкту права інтелектуальної власності.
70. Зміст права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
71. Охорона комерційної таємниці органами державної влади.
72. Поняття торговельної марки як об'єкту права інтелектуальної власності.
73. Види торговельних марок.
74. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку.
75. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку.
76. Зміст права інтелектуальної власності на торговельну марку.
77. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
78. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на торговельну марку.
79. Поняття комерційного найменування як об'єкту права інтелектуальної власності.
80. Функції комерційного найменування.
81. Зміст права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
82. Строк чинності та припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
83. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
84. Поняття та види географічних зазначень як об'єктів права інтелектуальної власності.
85. Обсяг правової охорони географічного зазначення.
86. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення.
87. Зміст права інтелектуальної власності на географічне зазначення походження товарів.

88. Строк чинності права інтелектуальної власності на географічне зазначення походження товару.

89. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності на географічне зазначення походження товару.

90. Співвідношення норм міжнародного та національного законодавства щодо регулювання та правової охорони відносин інтелектуальної власності.